

## Mål og rammer for sprogarbejde i dagtilbud i Rudersdal Kommune

Ifølge dagtilbudsloven har kommunalbestyrelsen ansvaret for, at der gennemføres en sprogvurdering af børn i alderen omkring 3 år, der er optaget i et dagtilbud, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering. Kommunalbestyrelsen har endvidere ansvaret for, at der gives sprogstimulering til børn, som på baggrund af en sprogvurdering vurderes at have behov for sprogunderstøttende aktiviteter. Derfor lægges der sprogstøtte ud til børnehusene.

### 1. Formål

Formålet med at lægge en sprogstøtte ud til børnehusene i form af pædagogtimer er, at understøtte dagtilbuddets ansatte i at sikre, at alle børn, bl.a. med udgangspunkt i deres sproglige ressourcer, trives og lærer i socialt samspil med dagtilbuddets øvrige børn. Børnene skal endvidere ved skolestart have tilegnet sig et aktivt, varieret dansk sprog, så de kan indgå i fællesskabets liv og læring.

Det skal endvidere resultere i, at tosprogede børn ved overgangen fra dagtilbud til skole har tilegnet sig et dansk, der står mål med, hvad der forventes af et barn, der skal følge undervisningen i den danske folkeskole.

### 2. Tilrettelæggelse og afvikling af sprogarbejde

I Rudersdal Kommune arbejder alle dagtilbud ud fra den fælles inklusionsstrategi. Det betyder, at der tilrettelægges projekter, aktiviteter og rutiner, der sikrer, at alle børn har ret til at indgå i faglige og sociale fællesskaber, og at alle børn har ret til at blive hørt og føle sig anerkendt. Personalet skal have en ressourceorienteret tilgang til alle børns udvikling, trivsel, læring og dannelse.

### 3. Opgaven

Opgaven løses ved, at de ansatte, med bevidsthed om det enkelte barns sprogtilegnelse, arbejder differentieret med børnenes sproglige udvikling, således at læreplanstemaet om sproglig udvikling integreres i alle dagtilbuddets rutiner, aktiviteter og projekter.

### 4. De 3 - årige i daginstitution

#### Formodningsskema

Skemaet skal benyttes både til børn med dansk som 1. og 2. sprog.

Kommunens formodningsskema vedrørende det 3-årige barns sprog gennemgås, når barnet er 3 år og 1 måned og er blevet indkørt i gruppen. Hvis det her indikeres, at der bør udvises ekstra opmærksomhed omkring barnets sprogtilegnelse, eller hvis en pædagog i øvrigt på baggrund af et 3 - årigt barns adfærd eller andre forhold har formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering, skal der gennemføres en sprogvurdering af barnet. Sprogvurderingen gennemføres, inden barnet fylder 3 år og 4 måneder.

### Sprogvurdering

Til sprogvurdering af et 3-årigt barn med dansk som 1. sprog, anvendes Børne- og Undervisningsministeriets elektroniske registreringsmateriale. Her kan institutionerne elektronisk registrere barnets sprog. Ligeledes kan forældrene registrere deres del af sprogvurderingen via deres pc, så snart de er blevet oprettet af den daglige leder i barnets institution. Herefter dannes en rapport, der fortæller om barnet har behov for en ekstra indsats i relation til sprogtiltagelsen. Institutionen kan gennemgå rapporten med barnets forældre og eventuelt udlevere den.

Har barnet dansk som 2. sprog, sprogvurderes barnet af kommunens sprogkonsulent med materialet "Vis, hvad du kan", der henvender sig til børn med dansk som 2. sprog.

Er der behov for at følge op på det efterfølgende sprogarbejde kan formodningskemaet anvendes igen, eller der kan foretages en opfølgning via TRAS (Tidlig Registrering Af Sprogudvikling). I relation til flersprogede børn kan desuden fortsat anvendes "Vis, hvad du kan".

Har barnet brug for en fokuseret sprogindsats i relation til tilegnelsen af dansk som 1. eller 2. sprog, varetages dette af pædagogerne i barnets hus.

Viser resultatet af en sprogvurdering, at et barn har brug for en særlig indsats, indstilles til en logopæd i Rådgivning og Forebyggelse. Der etableres et samarbejde mellem logopæd og pædagoger, således at indsatsen kan koordineres.

I forbindelse med sprogvurderingen af et barn inddrages barnets forældre af den pædagog, der foretager vurderingen. Eventuelt kan forældrene efterfølgende vejledes i, hvordan de selv kan være med til at understøtte deres barns sproglige udvikling.

### **5. Flersprogede børn**

Nogle flersprogede børn har behov for en ekstra sprogindsats, som skal finde sted i dagtilbuddet. For at arbejde inkluderende og undgå marginalisering af bestemte grupper af børn, indtænkes og tilrettelægges sprogstimulering både for børn med dansk som 1. og 2. sprog som en del af de daglige aktiviteter og rutiner samt gennem projektarbejder i børnegruppen. Sprogindsatsen skal indtænkes generelt i alt pædagogisk arbejde.

### **6. Skolestart**

I december/januar foretager sprogkonsulenten i samarbejde med en pædagog fra det enkelte barns stue, skolestartsvurderinger af skolestartere med dansk som 2. sprog.

Ifølge aftale med Skoleområdet anvendes Børne- og Undervisningsministeriets materiale "Vis, hvad du kan" ved sprogvurderingerne.

## 7. Tildeling af ressourcer til sprogarbejde

Via tildelingsmodellen modtager institutionen fem pædagogtimer pr. gennemsnitligt antal 3 - årige i børnehuset.

### Timerne anvendes til:

- Gennemgang af formodningsskema på alle børnehavebørn, når de når alderen 3 år og 1 måned.
- Hvis gennemgang af formodningsskemaet viser, at et barns sprogudvikling ikke forløber typisk, foretages en sprogvurdering af barnet, inden barnet bliver 3 år og 4 måneder.
- Samarbejde med forældre som opfølgning på sprogvurderingerne omkring understøttelse af barnets sprogtilegnelse.
- Den generelle og fokuserede sprogindsats i barnets hus.
- Samarbejde med logopæder
- Minimum 50 timer årligt til hver enkelt sprogvejleder til løsning af sprogvejlederopgaver.

## 8. Tildeling af timer til fokuseret indsats

Børneområdet har en central pulje til fokuseret indsats på sprogområdet. Herfra tildeler Børneområdets sprogkonsulent hvert år timer til det inkluderende og differentierede sprogarbejde i relation til børn, hvor sprogvurderingen viser, at der er behov for en fokuseret indsats.

### Anvendelse:

De ekstra timer anvendes til tilrettelæggelse af sprogstimulering som en del af projekterne/aktiviteterne i børnegrupperne.

### Mål med udlægning af de ekstra sprogtimer:

Målet er at sikre, at alle børn har et aktivt, mangefacetteret, dansk sprog inden skolestart.

I forbindelse med udlægning af ekstra ressourcer aftales det mellem sprogkonsulent og daglig leder, hvad ressourcen skal anvendes til.

Effekten af den ekstra sprogindsats evalueres løbende af pædagoger og daglige ledere. Der evalueres på tildelingen hvert år.

## 9. Evaluering

Der skal i henhold til Dagtilbudsloven opstilles mål og evalueringskriterier for sprogarbejdet, som pædagogerne kan evaluere på. Det gælder i forhold til det pædagogiske arbejde med gruppen og i forhold til det enkelte barn.

Der udarbejdes en opsamling hvert år, som skal fremgå af institutionens 2 årige virksomhedsplan.

## 10. Sprogvurdering af børn der ikke er indskrevet i dagtilbud

Sprogkonsulenten opsøger og vurderer alle 3-årige børn, der ikke er indskrevet i dagtilbud.

Samtidig gøres forældrene opmærksomme på muligheden for, at deres barn kan blive optaget i et dagtilbud. Sprogvurderingen af et barn, der ikke er indskrevet i daginstitution, foretages så vidt muligt i en børnehave, hvor barnet evt. efterfølgende vil kunne tilbydes en plads.

Viser resultatet af en sprogvurdering, at et hjemmebarn har brug for en særlig indsats, indstilles til en tale/hørelærer i Forebyggelse og Rådgivning. Har barnet brug for en fokuseret indsats i

relation til tilegnelsen af dansk som modersmål eller dansk som andetsprog, skal dette planlægges og gives af sprogkonsulenten ud fra det enkelte barns behov.

Dog gælder det for børn, der har dansk som andetsprog, at såfremt mindst én af barnets forældre ikke er i beskæftigelse og som følge deraf modtager offentlig støtte, skal kommunalbestyrelsen give barnet et sprogstimuleringsstilbud i form af en plads 30 timer om ugen i et dagtilbud med støtte fra sprogkonsulenten.

Er begge forældre i arbejde skal kommunalbestyrelsen give barnet et sprogstimuleringsstilbud i form af en plads 15 timer om ugen i et dagtilbud med støtte fra sprogkonsulenten.

Med virkning fra 1.1.2012 blev reglerne for forældrenes pligt til at lade deres barn få foretaget en sprogvurdering samt evt. efterfølgende sprogstimulering skærpet, således at kommunalbestyrelsen, såfremt forældrene ikke overholder deres pligt, skal standse udbetalingen af børnefamilieydelsen. Dagtilbudslovens § 12, stk. 2 (se sidst i teksten).

Forældre kan vælge selv at varetage sprogstimuleringen af deres barn og skal i så fald skriftligt meddele dette til kommunen. Forældrene skal da oplyse kommunen om, hvem der deltager i sprogstimuleringen, hvor den foregår, og hvem der står for det. I så fald skal kommunen føre tilsyn med, at indhold og kvalitet af sprogstimuleringen står mål med den sprogstimulering, som kommunen tilbyder.

#### **Dagtilbudslovens § 11:**

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der gennemføres en sprogvurdering af børn i alderen omkring 3 år, der er optaget i et dagtilbud, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der gennemføres en sprogvurdering af alle børn i alderen omkring 3 år, der ikke er optaget i et dagtilbud. Kommunalbestyrelsen har endvidere ansvaret for, at forældre i forbindelse med sprogvurderingen gøres opmærksomme på muligheden for, at deres barn kan blive optaget i et dagtilbud.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der gives sprogstimulering til børn, som på baggrund af en sprogvurdering efter stk. 1 og 2 vurderes at have behov for sprogunderstøttende aktiviteter.

»Omfanget af sprogstimuleringen skal på baggrund af sprogvurderingen efter stk. 1 og 2 fastsættes ud fra det enkelte barns behov for sprogstimulering, jf. dog stk. 4 og 5.«

»Stk. 4. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der gives et sprogstimuleringsstilbud på 15 timer om ugen til tosprogede børn, der ikke er i dagtilbud, og som på baggrund af en sprogvurdering efter stk. 2 vurderes at have behov for sprogunderstøttende aktiviteter.

Stk. 5. Når mindst en af forældrene, der har retten til dagtilbudspladsen, ikke er i beskæftigelse, skal kommunalbestyrelsen i stedet for tilbuddet efter stk. 4 give et sprogstimuleringsstilbud i form af en plads 30 timer om ugen i et dagtilbud efter § 19, stk. 2 og 3, eller § 21, stk. 2 og 3, til tosprogede børn, der ikke er i dagtilbud, og som på baggrund af en sprogvurdering efter stk. 2 vurderes at have behov for sprogunderstøttende aktiviteter.«

**Dagtilbudslovens § 12:**

»Forældre til børn, der skal sprogvurderes efter § 11, stk. 1 og 2, og eventuelt modtage sprogstimulering efter § 11, stk. 3-5, har pligt til at lade deres barn deltage i sprogvurderingen og en eventuel sprogstimulering eller i en sprogstimulering, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves af den sprogstimulering, som kommunen tilbyder.

Stk. 2. Kommunen skal træffe afgørelse om standsning af børneydelsen, jf. lov om en børne- og ungeydelse, hvis forældrene ikke overholder deres pligt efter stk. 1 og den manglende overholdelse ikke beror på undskyldelige omstændigheder. Afgørelsen er gældende for det kvartal, der følger efter kvartalet, hvor afgørelsen er truffet.

Stk. 3. Kommunen skal, forud for at et barn skal modtage en sprogvurdering efter § 11, stk. 1 og 2, og eventuel sprogstimulering efter § 11, stk. 3-5, oplyse barnets forældre om, at manglende overholdelse af forældrenes pligt efter stk. 1 kan medføre, at kommunalbestyrelsen efter stk. 2 træffer en afgørelse om standsning af børneydelsen.

Stk. 4. Forældre, der selv vil varetage sprogstimulering af barnet, skal meddele dette skriftligt til kommunen, forud for at sprogstimuleringen påbegyndes. Meddelelsen skal som minimum indeholde oplysninger om, hvilke børn der skal deltage i sprogstimuleringen, hvor sprogstimuleringen skal foregå, og hvem der skal varetage sprogstimuleringen af barnet.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at føre tilsyn med den sprogstimulering, som forældre selv varetager efter stk. 1.«